

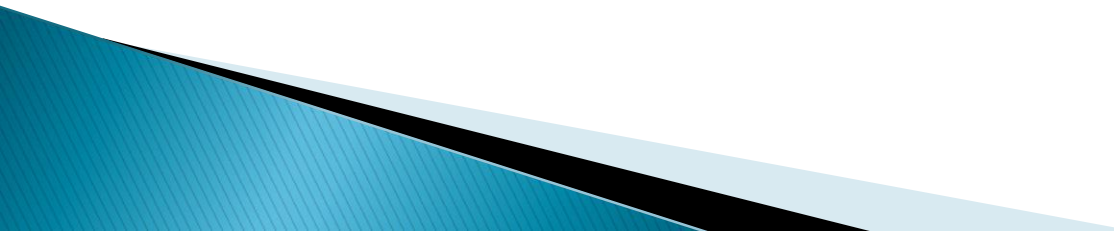
Edukace žáka se zdravotním znevýhodněním

Specifické poruchy učení

2021/2022

Veronika Blažková
Pedagogická fakulta UK
Katedra pedagogiky
veronika.blazkova@pedf.cuni.cz

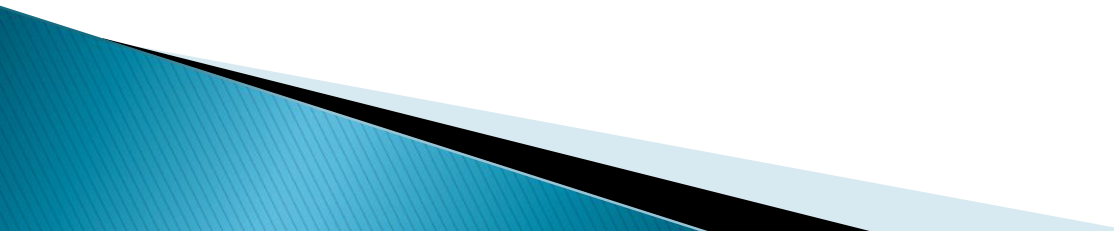
Základní pojmy

- ▶ Dyslexie
 - ▶ Dysgrafie
 - ▶ Dysortografie
 - ▶ Dyskalkulie
 - ▶ Dyspraxie
 - ▶ Dysmúzie
 - ▶ Dyspinxie
-

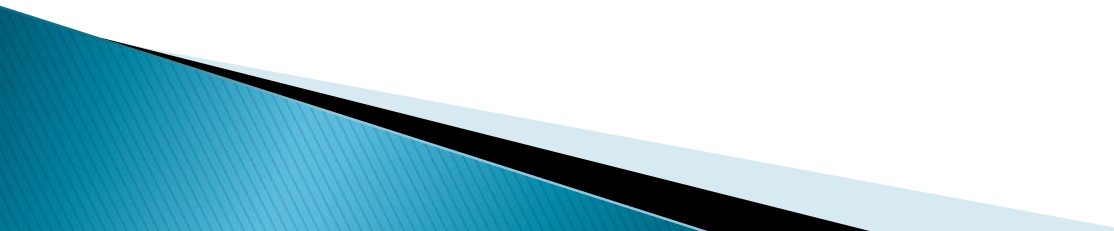
Klasifikace poruch učení podle postižených školních dovedností

dyslexie	specifická vývojová porucha čtení, při níž se jedinec potýká s problémy s rozpoznáváním a zapamatováním si jednotlivých písmen, zvláště pak s rozlišováním písmen tvarově podobných; má potíže s rychlostí čtení, správností čtení a s porozuměním čtenému textu; často se vyskytuje tzv. dvojí čtení (tiché předčítání slova před jeho vyslovením)
dysgrafie	specifická porucha psaní postihující písemný projev, který bývá nečitelný a neuspořádaný; dítě si nepamatuje tvary písmen, zaměňuje tvarově podobná písmena, píše pomalu a s námahou
dysortografie	specifická porucha pravopisu, která se projevuje tzv. specifickými chybami v pravopisu (např. narušená schopnost rozlišování měkkých a tvrdých slabik nebo sykavek); vyskytuje se často v kombinaci s dyslexií a dysgrafií
dyspraxie	specifická vývojová porucha obratnosti, která se projevuje nejvíce při činnostech náročných na pohybovou rychlost a koordinaci (např. při hrách, sportu, manuálních činnostech apod.)
dysmúzie	specifická vývojová porucha postihující schopnost vnímání a reprodukce hudby; jedinec má problémy v rozlišování tónů, nepamatuje si melodii, není schopen reprodukovat rytmus
dyskalkulie	specifická porucha matematických schopností, která postihuje operace s čísly, matematické představy, prostorové představy apod.
dysplnxie	specifická vývojová porucha kreslení, která je charakteristická nízkou úrovní kresby, potížemi s kombinováním barev apod.

Specifické poruchy učení

- ▶ Týkají se základních dovedností, které jsou osvojovány v průběhu vzdělávání
 - ▶ Mají specifické příčiny
 - ▶ Mají pestrou symptomatiku
 - ▶ Projevují se od počátku vzdělávání (až na výjimky) a přetrvávají po celý život
 - ▶ Mají různou závažnost
 - ▶ Ovlivňují nejen vzdělávání, ale také pracovní uplatnění a kvalitu života
 - ▶ Mají dopad do osobnostních charakteristik
 - ▶ Mají i pozitivní rozměr
-

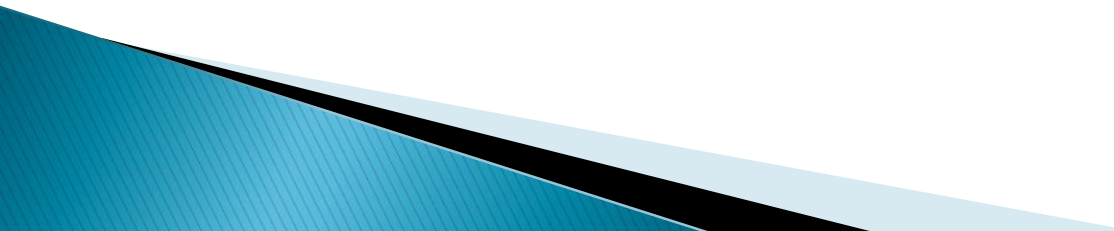
Etiologie SPU

- ▶ 1. Encefalopatická příčina
 - ▶ 2. Genetika (prevalence)
 - ▶ 3. Kognitivní rovina
 - ▶ a) vizuální deficit
 - ▶ b) deficity v oblasti řeči a jazyka
 - ▶ c) deficit v oblasti automatizace
 - ▶ d) deficity v oblasti paměti
-

q p	◊ ◊	d d
Ɔ Ɔ	◻ ◻	◻ ◻
⌒ ⌒	⌒ ⌒	⌒ ⌒
* *	d p	⌒ ⌒
q q	⌒ ⌒	⌒ ⌒
▽ ▽	⌒ ⌒	⌒ ⌒
⌒ ⌒	⌒ ⌒	⌒ ⌒

4 4	N N	d b
⌒ ⌒	Y Y	⌒ ⌒
q p	d d	⌒ ⌒
⌒ ⌒	p p	N N
p p	L L	h h
⌒ ⌒	⌒ ⌒	q q
⌒ ⌒	⌒ ⌒	⌒ ⌒

Projevy SPU

- ▶ Dyslexie
 - ▶ - rychlost
 - ▶ - chybovost
 - ▶ - technika čtení
 - ▶ - porozumění
 - ▶ Dysgrafie
 - ▶ Dysortografie
-

C

Vědy, Růžka, Berta, M. Hrnčík
3. Které děti ve vaší třídě jsou asi tak ze všech nejvíce nadané, nejbystřejší, nejinteligentnější. Napiš zde zase alespoň tři jména:

M. Hrnčík, Růžka, Berta
4. Napiš tři jména těch, kdo z dětí ve třídě se dovedou nejvíce vztekat, nic si nedají líbit a hned se pro všechny perou:

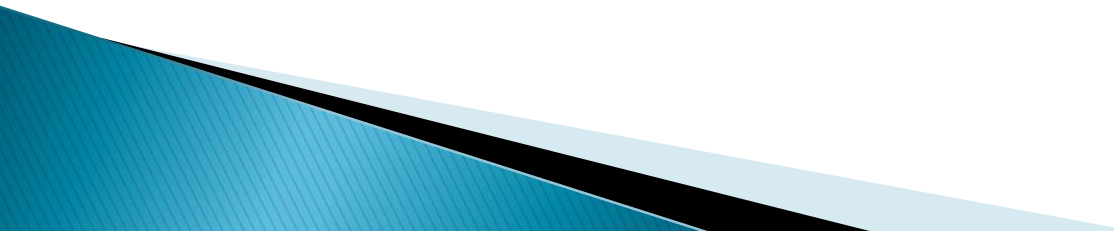
M. Hrnčík, Růžka, Berta
5. A teď zase napiš tři jména dětí, které dovedou dělat nejvíce legraci nebo se kterými je největší legrace:

A. B. R. Roman, Berta, M. Hrnčík

Projevy SPU

- ▶ Dyskalkulie
 - ▶ a) praktognostická dyskalkulie
 - ▶ b) verbální d.
 - ▶ c) lexická d.
 - ▶ d) grafická d.
 - ▶ e) operační d.
 - ▶ f) ideognostická d.
- ▶ Dyspraxie

Hodnocení, klasifikace, zkoušení

- ▶ **Hodnocení:** formativní x normativní
 - ▶ slovní hodnocení
 - ▶ číselná klasifikace (procenta, počet chyb)
 - ▶ portfolio
 - ▶ sebehodnocení (+ stanovení dalších cílů)
 - ▶ **Zkoušení**
 - ▶ upřednostňovat ten typ zkoušení, ve kterém má žák menší obtíže
 - ▶ upravit časový limit
 - ▶ méně úkolů, možnost opravy
 - ▶ Využívat: spojovací testy, doplňovací cvičení, obrázky, větší písmo/větší prostor pro psaní
-

Pomůcky při nápravě SPU

- ▶ **Zraková percepce:**

čtecí okénko, pexeso + pexetrio, pracovní listy

- ▶ **Sluchová percepce:**

bzučák, měkké a tvrdé kostky, míč, Orffovy nástroje

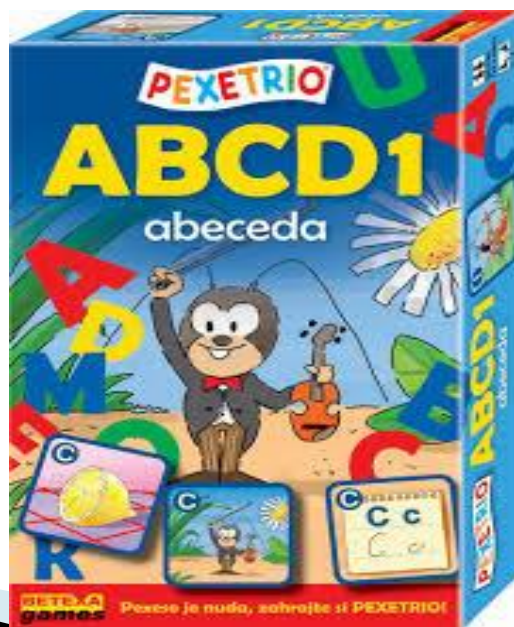
- ▶ **Motorika:**

terapeutická trampolína, balanční míč

trojhranný program, prstové barvy, houbičky

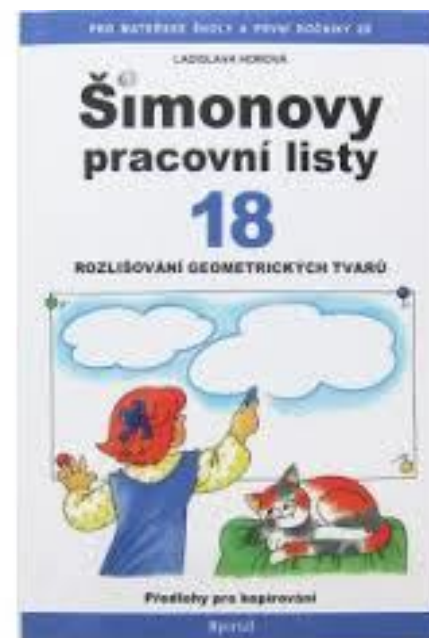
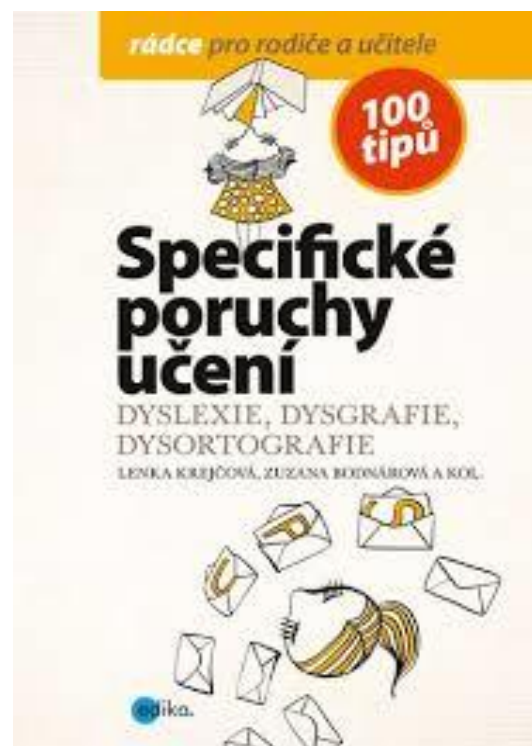
- ▶ **Matematické představy:**

matematické hranoly

Charakteristika klasifikačních stupňů

Klas. stup.	Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	Úroveň myšlení	Vyjadřování myšlenek	Aplikace vědomostí, řešení úkolů (zvláště praktických) chyby, jichž se žák dopouští	Píle a zájem o učení
1	bezpečně ovládá	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	vyjadřování výstižné a poměrně přesně	spolehlivě a uvědoměle užívá vědomostí a dovedností pracuje samostatně iniciativně, přesně a s jistotou	aktivní učí se svědomitě a se zájmem
2	ovládá	uvažuje samostatně	celkem výstižně	dovede používat vědomostí a dovedností při řešení úkolů: malé, nepříliš časté chyby	učí se svědomitě
3	v podstatě ovládá	menší samostatnost v myšlení	nedovede se dosti přesně vyjádřit	řeší za pomoci učitele s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští	v učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4	ovládá jen částečně značné mezery ve vědomostech a dovednostech	myšlení nesamostatné	myšlenky vyjadřuje se značnými potížemi	dělá podstatné chyby, neschopno je překonává	malý zájem o učení potřebuje stále pomoc a pobídky
5	neovládá	i na návodné otázky učitele odpovídá nesprávně	i na návodné otázky učitele odpovídá nesprávně	praktické úkoly nedokáže splnit ani za pomoci učitele	veškerá pomoc a pobízení jsou zatím neúčinné